

ARMOEDEMONITOR WIJCHEN 2020

Ontwikkelingen in het armoedebeleid in de periode 2014 – 2020

Inhoudsopgave

1. Inleiding

2. Beleidswijzigingen tussen 2017 en 2020

Motie 'Voorkomen armoedeval en rapport Rekenkamercommissie

3. Gebruik van de regelingen

3.1 Algemeen

3.2 Specifieke regelingen

4. Kindregeling

5. Dienstverlening

5.1 Integraal werken

5.2 Externe organisaties

5.3 Digitalisering van de dienstverlening

6. Conclusies en voorstellen

BIJLAGEN

1. Lage inkomens in Wijchen
2. Landelijke ontwikkeling (langdurig) laag inkomen
3. Gebruik per regeling (2014 – 2019)

1. Inleiding

Dit is de vierde armoedemonitor die we de gemeenteraad voorleggen. In de armoedemonitor schetsen we periodiek de situatie in Wijchen van inwoners met lage inkomens, hoe we daarin ondersteuning bieden en wat we bereiken. Mede op grond hiervan beoordelen we of en welke aanpassingen van het beleid noodzakelijk, wenselijk en mogelijk zijn.

Deze armoedemonitor heeft betrekking op de jaren 2017, 2018 en 2019. De cijfermatige gegevens over de ontwikkeling van gebruik en de kosten staan voor het overgrote deel in de bijlagen. Daarin schetsen we tevens kort het doel en de voorwaarden van iedere afzonderlijke regeling.

Juist op het moment dat het verzamelen van de gegevens voor deze monitor werd afgerond, startte de uitbraak van het Corona virus en de maatregelen om de acute gevolgen ervan zoveel mogelijk te beheersen. Een zware economische recessie lijkt in het verschiet te liggen. Dit heeft ongetwijfeld ook gevolgen voor ons armoedebeleid. Het onvoorspelbare karakter van de pandemie, en daarmee ook van de benodigde maatregelen, maakt het op dit moment nog onmogelijk hier echt een goede schets van te geven.

Het Corona virus en de gevolgen blijven in deze monitor dan ook buiten beschouwing. De monitor eindigt in hoofdstuk 6 met een tweetal voorstellen. Deze zijn ook meegenomen in de bijbehorende beslisnota.

2. Beleidswijzigingen tussen 2017 en 2020

De gemeenteraad besprak de laatste armoedemonitor halverwege 2017. Op dat moment constateerde het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) juist dat het aantal armen in Nederland aan het dalen was. Vanaf 2017 hebben in Wijchen de volgende beleidswijzigingen plaats gevonden.

- Halverwege 2017 werd de Kindregeling Wijchen ingevoerd. Met de invoering van de Kindregeling werd de regeling "Indirecte studiekosten" afgeschaft en de toegang tot de Geldterugregeling beperkt tot alleen volwassenen. Met de Kindregeling kregen huishoudens in Wijchen mogelijkheden voor zwemles, computers en een jaarlijkse bijdrage voor ontwikkeling en participatie zonder dat de periode waarin men van een laag inkomen leefde nog relevant was. Na evaluatie is de doelgroep van deze regeling vanaf 2019 vergroot van huishoudens met een inkomen tot 110% naar huishoudens met maximaal een inkomen van 120% van de bijstandsnorm.
- Eveneens vanaf halverwege 2017 is de dienstverlening vanuit Vraagwijzer op het gebied van minimabeleid ondergebracht in het nieuwe 'Huis van de Gemeente'. De lokale dienstverlening ten behoeve van werk en inkomen kwam in één hand, met één contactpersoon.
- Vanaf 2017 kunnen alle aanvragen voor voorzieningen in het armoedebeleid óók digitaal worden gedaan. Alle gebruikers ontvangen eenmaal per jaar een papieren folder waarin alle dienstverlening wordt beschreven.

Motie 'Voorkomen armoedeval' en rapport Rekenkamercommissie

Bij de behandeling van de evaluatie van de Kindregeling heeft de raad een motie aangenomen die het college oproep een 'armoedeval' voor huishoudens juist boven de inkomensgrens van 120% te voorkomen. Circa een half jaar later heeft de Rekenkamercommissie het Nibud de opdracht gegeven onderzoek te doen naar de effecten van inkomensondersteuning op de bestedingsmogelijkheden na uitstroom naar werk. Dit heeft geleid tot het rapport 'Vanuit de bijstand naar werk'. De raad heeft eind januari 2020 het college verzocht dit rapport te betrekken bij mogelijk nieuw beleid.

Allereerst laat het rapport zien dat inkomensondersteuning, ook als iemand alle toeslagen en tegemoetkomingen gebruikt, de financiële prikkel om uit te stromen naar betaald werk (op het niveau het minimumloon) voor geen van de onderscheiden huishoudens wegneemt. Alleen huishoudens die bestaan uit paren met twee oudere kinderen die uitstromen naar werk met een inkomen van 130% hebben een terugval in hun bestedingsmogelijkheden (pag. 19, tabel 2). Dit komt doordat de bijstandsnorm voor samenwonenden gelijk is aan het minimumloon; boven de 120% de bijstandsnorm, dus boven 120% van het minimumloon, vervalt voor deze huishoudens de Kindregeling, in het bijzonder de jaarlijkse bijdrage voor ontwikkeling en participatie voor hun beide kinderen van € 450,- per kind per jaar. Ten opzichte van hun situatie in de Participatiewet verminderen hun bestedingsmogelijkheden met gemiddeld € 43,- per maand. Het rapport maakt niet duidelijk of een dergelijk tekort in bestedingsmogelijkheden blijft bestaan bij mogelijk nog hogere inkomens. Wel is duidelijk dat voor dit huishoudtype, zelfs ondanks gebruik van de Kindregeling, er op elk inkomensniveau een tekort is als ook de minimale kosten voor participatie worden meegerekend. Tot aan 120% van het minimumloon "verzacht" de Kindregeling dit tekort, waarna het vervalt.

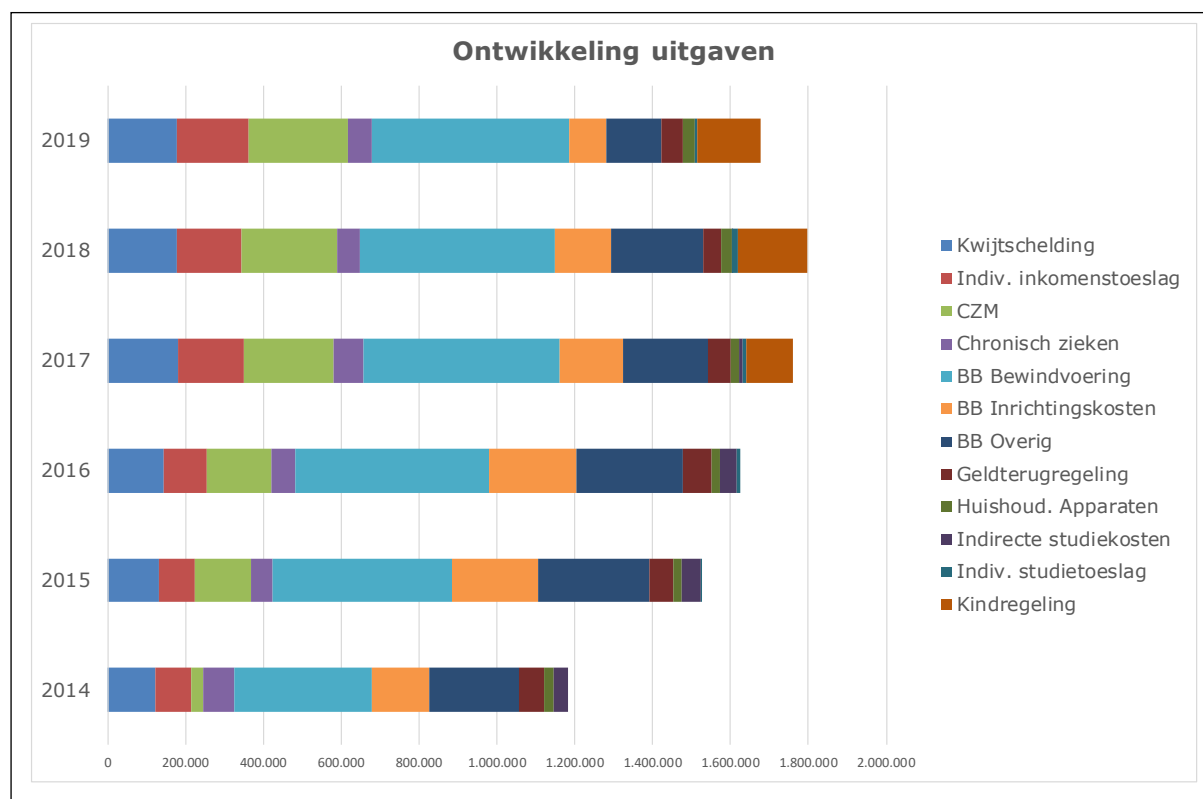
Aangezien dit tekort, ondanks de inkomensondersteuning vanuit ook de Kindregeling, alleen bij dit type huishouden bestaat, lijkt dit veeleer te ontstaan vanuit het landelijk inkomensbeleid. Ook een glijdende schaal (bijvoorbeeld tussen 120% en 130% de helft van de jaarlijkse bijdrage) zou een tekort voor dit type huishouden niet wegnemen en waarschijnlijk het probleem slechts verschuiven naar situaties boven de 130%.

3. Gebruik van de regelingen

3.1 Algemeen

De verwachting die het SCP had in 2016 is uitgekomen: het aantal mensen met lage inkomens lijkt tot 2020 te zijn blijven dalen. Van een piek in 2013 van ca. 1,2 miljoen mensen, 7,6% van de bevolking, tot 939 duizend mensen in 2017, 5,7% van de bevolking (Armoede in kaart, september 2019). Het SCP gebruikt daarbij een inkomensgrens die zij omschrijven als "niet-veel-maar-toereikend"¹.

Opvallend is dat het aantal mensen dat langdurig afhankelijk is van een laag inkomen lijkt te groeien. Dat geldt ook in Wijchen (zie bijlage 1 en 2).

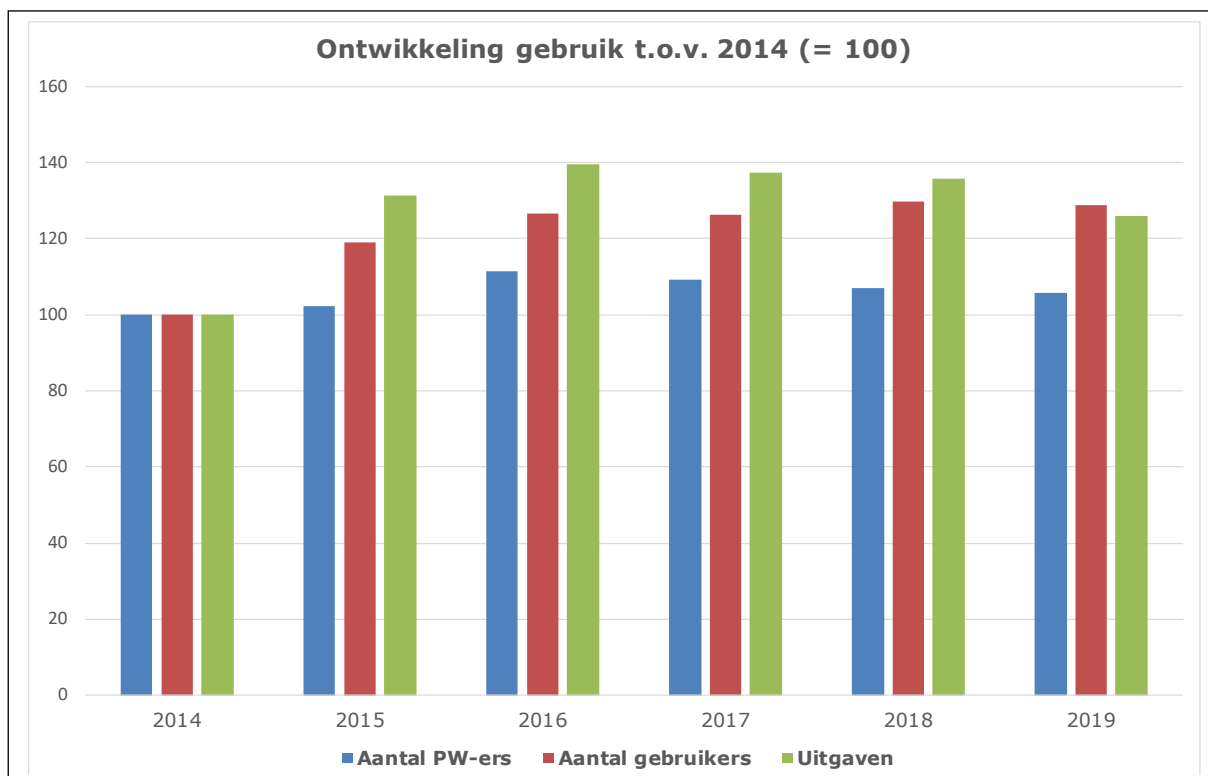
Deze ontwikkeling is slechts ten dele terug te zien in de grafiek 'Ontwikkeling van uitgaven' (zie bijlage 3 voor de exacte kosten ontwikkeling in de afgelopen jaren). Pas vanaf 2019 is er in Wijchen een duidelijke afname (met name door een daling van het gebruik van bijzondere bijstand voor inrichtingskosten en overige bijzondere bijstand). Tegenover een groot aantal sprongen in uitgaven staat wel veelal ook gewenst beleid, deels met extra middelen vanuit het rijk;

- In 2015 wordt de collectieve zorgverzekering (CZM) uitgebreid. We willen met name chronisch zieken en mensen met een beperking de mogelijkheid geven zich goed te verzekeren. Hier staan extra middelen vanuit het rijk tegenover. De groei van het gebruik van de CZM zet door tot en met 2019.
- Halverwege 2017 wordt de 'Kindregeling' ingevoerd. Ook hier staan extra middelen vanuit het rijk tegenover.

¹ Naast basisbehoeften (voedsel, kleding, wonen) worden ook minimale kosten voor ontspanning en sociale participatie in de hoogte meegenomen. Dit is vergelijkbaar met onderscheid dat het Nibud maakt in zijn rapportage voor de Rekenkamercommissie.

- c. De bijzondere bijstand waarmee de kosten voor beschermingsbewind worden betaald lijkt, na een aanvankelijke grote groei door (landelijk) gewijzigd beleid, vanaf 2016 te stabiliseren rond 5 ton. Hier stonden en staan geen extra middelen vanuit het rijk tegenover.

Ruim 1.150 huishoudens in Wijchen maken gebruik van één of meer voorzieningen van het armoedebeleid. Daarmee ligt het bereik van de doelgroep op ca. 70%². In de grafiek³ 'Ontwikkeling gebruik t.o.v. 2014' wordt duidelijk dat de lichte daling van het aantal mensen dat gebruik maakt van de Participatiewet, niet wordt gevolgd door een daling van het aantal gebruikers van het armoedebeleid. Dit wijst erop dat het bereik van de doelgroep in de afgelopen jaren is gegroeid.

3.2 Specifieke regelingen

In bijlage 3 zijn de ontwikkelingen in kosten en gebruik per regeling opgenomen. Hieronder gaan we in op een aantal in het oog springende zaken. In hoofdstuk 4 staan we afzonderlijk stil bij de meest recente regeling in het armoedebeleid, de Kindregeling.

Gebruik van regelingen met een duur criterium

De regeling 'Individuele inkomenstoeslag', 'Geldterugregeling' en 'Huishoudelijke apparaten' kennen een duurcriterium, een langere periode dat je van een laag inkomen moet rondkomen alvorens je er recht op hebt. In 2017 en 2018 is er op deze regelingen sprake van stabilisatie of lichte groei, zowel in kosten als in het aantal gebruikers. In 2019 er een aanzienlijke groei. Dit is te zien als een signaal dat weliswaar de omvang van de armoede aan het dalen is, maar het aantal mensen dat langdurig van een laag inkomen leeft juist een lichte stijging te zien geeft.

² Dit is niet exact te zeggen omdat de omvang van de doelgroep (door bijzondere criteria of verschillende inkomensgrenzen) per regeling verschilt.

³ In deze grafiek blijven het aantal gebruikers en de uitgaven op de Kindregeling om administratieve redenen buiten beschouwing. De uitgaven in 2017, 2018 en 2019 liggen dus hoger.

Gebruik van de individuele studietoeslag

Het gebruik van de 'Individuele studietoeslag' blijft al jaren achter bij de verwachting. De regeling is in 2015, landelijk, ingevoerd om mensen met een beperking te stimuleren om te studeren. Voorheen kon een groot deel van deze mensen gebruik maken van de mogelijkheden in de Wajong; de toegang tot deze wet is met de invoering van de Participatiewet drastisch beperkt. Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft aangekondigd per 1 januari 2021 gemeenten landelijke richtlijnen op te leggen waardoor de hoogte van de toeslag naar verwachting ongeveer zal verdrievoudigen.

Onverwachtse daling van uitgaven op 'overige' bijzondere bijstand in 2019

De uitgaven voor 'overige bijzondere bijstand' (naast beide grote kostensoorten 'Beschermsbewind' en 'Inrichtingskosten') zijn in 2019 onverwachts scherp gedaald. In de afgelopen jaren lagen de uitgaven ruim boven de twee ton. Overige bijzondere bijstand bestaat uit 50 onderliggende 'kostensoorten' waarvoor bijzondere bijstand kan worden aangevraagd. Onverwachts blijkt er een aanzienlijke afname te zijn op;

- Bijzondere bijstand voor aanvullend levensonderhoud voor alleenstaanden onder de 21 (in 2017 nog € 50K, in 2018 € 40K en in 2019 € 25K -navenant neemt ook het aantal gebruikers af);
- Bijzondere bijstand voor eenmalig levensonderhoud (in 2017 nog € 32K, in 2018 € 48K, en in 2019 € 13K);

In totaal is de wijziging tussen 2019 en 2018 op alleen al deze twee grootste kostensoorten € 50K positief. Het totaal aantal unieke gebruikers (over alle 50 kostensoorten van overige bijzondere bijstand) is teruggelopen van in 2017 313 gebruikers, in 2018 309 en in 2019 243. Dit is opvallend aangezien we noch in beleid noch qua uitvoering in 2019 (t.o.v. 2018) wijzigingen hebben doorgevoerd. Gezien dit laatste lijkt het onwaarschijnlijk dat we minder mensen bereiken, maar eerder dat er minder mensen met een laag inkomen zijn die hierop een beroep moeten doen.

Bijzondere bijstand voor beschermingsbewind

Beschermsbewind wordt door de rechtbank toegewezen aan mensen die door diverse oorzaken niet in staat zijn hun financiële huishouding goed op orde te houden. Als iemand onvoldoende draagkracht heeft om de kosten voor een bewindvoerder op te brengen, kan hij daarvoor bijzondere bijstand krijgen. Gemeenten hebben, door de toewijzing door de rechtbank, nauwelijks grip op de in- en uitstroom van bewindvoering. Landelijk streeft men naar een wetwijziging waardoor gemeente een adviesrol kunnen krijgen naar de rechtbank.

De uitgaven bijzondere bijstand voor beschermingsbewind waren jaren een sterk groeiende kostenpost. Van ca. 1 ton in 2010 (14% van het totale budget voor armoedebeleid) naar ca. 5 ton sinds 2016 (30% van het totale budget voor armoedebeleid). Sinds 2016 stabiliseren de uitgaven zich en vallen ruim 340 huishoudens in Wijchen, via een kostenvergoeding vanuit de bijzondere bijstand, onder bewindvoering. In een pilot willen kijken naar de mogelijkheden en gevolgen van andere dienstverlening (zie hoofdstuk 6, 'Conclusies en voorstellen')

4. Kindregeling

De Kindregeling Wijchen is halverwege 2017 in gevoerd. De regeling vervangt de vroegere 'Indirecte studiekosten regeling' en de Geldterugregeling, voor het deel dat kinderen hier gebruik van maakten. De regeling biedt huishoudens met een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm de onderstaande mogelijkheden;

	Jaarlijkse bijdrage	Computer	Zwemles
Kinderen tot 6 jaar	100,-		
Kinderen van 6 tot 12 jaar	300,-	1 per huishouden	Zwemdiploma A
Kinderen van 12 tot 18 jaar	450,-	1 per kind	

Ouders moeten de jaarlijkse bijdrage besteden aan kosten die bijdragen aan de ontwikkeling en participatie van het kind. Driekwart van het te besteden bedrag moet achteraf met bonnetjes worden verantwoord.

In bijlage 3 (onder 'Kindregeling Wijchen') is duidelijk te zien dat het gebruik van de Kindregeling na 2017 snel is gegroeid. In 2019 hebben in totaal 396 kinderen gebruik gemaakt van de regeling, waarmee ook praktisch het hele beschikbare budget werd opgemaakt. In de besteding zijn praktisch geen verschuivingen merkbaar. Veruit het meeste geld wordt uitgegeven aan lidmaatschappen van een vereniging (28,7%) en de daarbij behorende kosten voor sportkleding e.d. (28,7%).

Het echte bereik van de regeling blijft moeilijk in te schatten. Het CBS geeft met behulp van voorlopige cijfers aan dat in 2018 600 kinderen in huishoudens leefden met een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm. Dit cijfer kan echter variëren tussen de 550 en 649 (het wordt afgerond op 100-tallen). Daarmee zou het bereik liggen tussen 61% en 72% van de doelgroep. Bij het aantal van het CBS is de omvang van eventueel vermogen echter niet betrokken; die zou de doelgroep verkleinen en dus het bereik groter maken. Tevens is er sprake van een dalende tendens van huishoudens met een laag inkomen: ook dat maakt de doelgroep kleiner, waarmee het bereik dus groter wordt.

5. Dienstverlening

1. Integraal werken

Voor 1 augustus 2017 organiseerde wij de dienstverlening voor ons minimabeleid vanuit 'Vraagwijzer'. Aanvragen voor levensonderhoud voor de Participatiewet, IOAW/Z en BBZ handelden wij af in het (oude) gemeentekantoor. Met de verhuizing naar het 'Huis van de gemeente' en de nieuwe functie-indeling in het kader van de Werkorganisatie Druten en Wijchen, zijn deze medewerker samengebracht op "één werkvloer" in het Huis van de gemeente. Ook de schuldhelpverleners werken van daaruit.

Alle klanten hebben één contactpersoon die zowel de uitkering, in zoverre daar sprake van is, als mogelijk andere voorzieningen uit het veld van werk en inkomen toekent en monitort. Ook de inkomensconsulent staat bij de uitkeringsintake, en verdere dienstverleningsgesprekken, stil bij evt. financiële problematiek van de inwoner; waar nodig wordt een inwoner "warm" overgedragen naar een schuldhelpverlener. Schuldhelpverleners constateren dat door deze integrale dienstverlening het bereik van schuldhelpverlening is vergroot. Door te werken vanuit één werkvloer zijn de lijnen kort. Ook de klanten waarderen de duidelijkheid van één contactpersoon.

In principe zijn alle klantcontacten met onze professionals op afspraak; dit biedt de mogelijkheid om de vaste contactpersoon en de juiste expertise aan tafel te hebben. Daarnaast is er echter ook in de ochtenden een 'Financiële spreekuur' in het Huis van de gemeente, waar mensen zonder afspraak terecht kunnen. Hoewel dit spreekuur minder druk bezocht wordt als bij het voormalige Vraagwijzer heeft dit in de afgelopen jaren geen invloed gehad om het aantal mensen dat is geholpen.

2. Externe organisaties

In Wijchen werken we al jaren samen met een grote schakering aan maatschappelijke partners ten behoeve van het armoedebelid. Wij proberen hen minimaal een maal per jaar bij elkaar te brengen (zie ook 'Proces evaluatie armoedebelid', gemeenteraad van 27-06-2019, 32256). Hun rollen in het veld zijn zeer divers: sommige (o.a. Caritas, Vincentius vereniging, stichting Leergeld, Voedselbank) bieden zelf ook materiële hulp aan mensen met een laag inkomen. Andere hebben meer de rol van "intermediair" (HetWerkt!Wijchen, FNV, cliëntenraden) of hebben er vanuit een andere primaire taak regelmatig mee te maken (Talis, De Eerste Stap, Kans & Kleur). Veel van deze organisaties werken ook weer onderling samen.

Gemeente Wijchen ondersteunt twee van deze externe organisaties direct voor hun rol in het armoedebelid: de Voedselbank Wijchen-Beuningen en de (regionale) Kledingbank. De Voedselbank in Wijchen werkt met ca. 45 vrijwilligers. In 2018 zijn wekelijks 116 voedselpakketten verstrekt, waarmee 297 mensen, inclusief kinderen zijn geholpen. De Voedselbank verwijst ook door naar de Kledingbank. De regionale Kledingbank (in Nijmegen gevestigd naast de Nijmeegse Voedselbank, vlak achter het WerkBedrijf) werkt met ruim 50 vrijwilligers. In 2018 hielpen zij 165 inwoners uit Wijchen (waaronder 47 kinderen); een verdubbeling ten opzichte van het jaar 2016.

3. Digitalisering van de dienstverlening

Vanaf 2017 kunnen inwoners alle aanvragen voor minimabeleid via de website van de gemeente doen. Zij kunnen dit, met behulp van hun DIGID, volledig digitaal afwikkelen of zelf alleen een aanvraagformulier uitprinten en indienen. Vanzelfsprekend kunnen mensen ook nog altijd een papieren aanvraagformulier ophalen.

Het digitale kanaal voor aanvragen blijkt zeker behulpzaam. In 2017 kwam 13% van de mensen die geholpen zijn op deze wijze bij de gemeente terecht. Dat is gegroeid naar 37% in 2018 tot 43% in 2019.

In 2019 hebben wij voor het eerst, voor het minimabeleid, een digitale campagne gevoerd. Een speciaal gemaakt filmpje over de Kindregeling is via digitale weg onder de aandacht gebracht van de doelgroep. Het filmpje is in de zomermaanden duizenden keren bekeken en 188 mensen hebben op link geklikt naar de website van gemeente Wijchen. Het heeft in deze periode echter niet tot noemenswaardig meer aanvragen of toekenningen geleid, hoewel dit moeilijk te zeggen is: wellicht waren er zonder campagne minder mensen geholpen als nu. Dit is mede aanleiding om samen met de onze webmasters een digitale klantreis te maken om vast te stellen hoe dit deel van de website toegankelijker wordt voor onze inwoners.

6. Conclusies en voorstellen

1. *Ons armoedebeleid brengt de nodige ondersteuning*

Hoewel het moeilijk echt exact is aan te geven bereiken wij met ons beleid een steeds groter deel van de doelgroep. Het rapport van de Rekenkamercommissie 'Vanuit de bijstand naar werk' maakt duidelijk dat ons huidige armoedebeleid geen armoedeval veroorzaakt. Het maakt echter ook direct duidelijk dat veel doelgroepen, ook als ze alle landelijke en lokale mogelijkheden voor financiële ondersteuning gebruiken, geen of nauwelijks financiële ruimte overhouden. De ruim 1.150 huishoudens in Wijchen die wij jaarlijks bereiken houden mede door deze ondersteuning ook de mogelijkheid om zeer bescheiden uitgaven te doen voor 'sociale participatie'.

2. *Verdere ontwikkeling van digitale en integrale dienstverlening*

Bij de verhuizing naar het Huis van de gemeente is onze dienstverlening opnieuw vorm gegeven. Deze dienstverlening sluit goed aan bij de behoefte. Ruim 40% van de mensen die we helpen, maakte in 2019 gebruik van het digitale kanaal. De integrale dienstverlening met één vaste contactpersoon biedt inwoners meer houvast en duidelijkheid. Wij zullen dit in de komende jaren verder verfijnen, onder meer door via een "digitale klantreis" de gebruiksvriendelijkheid van de gemeentelijke website en het digitale kanaal te vergroten.

3. *Convenant Noodfonds voor samenwerking bij schrijnende situaties*

Om geboden inkomensondersteuning politiek te kunnen sturen, werken wij met heldere regels over welke inwoners er wanneer recht op hebben. Binnen die regels leveren consulenten zoveel mogelijk maatwerk toegesneden op de situatie in het betreffende huishouden. Soms vallen mensen toch net buiten alle regels of is een juiste combinatie van voorzieningen net niet (snel genoeg) haalbaar. Waar mogelijk doen we dan een beroep op de vele maatschappelijke organisaties in Wijchen. Deze samenwerking willen we verder uitbouwen. Wij willen, in eerste instantie, met Caritas, Vincentius en Leergeld samen een convenant afsluiten om in schrijnende situaties, waar de mogelijkheden van de gemeente alleen tekort schieten, inwoners gezamenlijk te ondersteunen. Voor de inleg vanuit de gemeente willen wij hiervoor structureel € 10.000,- opnemen in onze begroting. De wijze van samen werken in dit Noodfonds willen wij voor 1 januari 2020 vastleggen in een convenant, dat we samen met deze partijen opstellen.

4. *Pilot voor rechtstreeks doorbetalen van vaste lasten*

Vanzelfsprekend is er een nauwe relatie tussen ons armoedebeleid en schuldhelpverlening. Het duidelijkst zichtbaar is dit in de kosten vanuit bijzondere bijstand voor bewindvoering. Ook mensen die problematisch schulden hebben kunnen in aanmerking komen voor bewindvoering. In een pilot voor het jaar 2021 willen we bezien of een vorm van "lichtere" dienstverlening;

- a. Kan voorkomen dat mensen door betalingsachterstanden in een problematische schuldensituatie komen en mogelijk gebruik moeten maken van beschermingsbewind,
- b. Mogelijk een goede overgang is om vanuit een periode onder beschermingsbewind weer helemaal financieel zelfredzaam te worden.

Voor de deelnemers aan deze pilot willen wij de vaste lasten (huur, energiekosten, kosten voor water en de zorgverzekering) rechtstreeks doorbetalen en hen tegelijkertijd, waar mogelijk, begeleiding bieden om hun uitgaven steeds beter te beheren. Door het doorbetalen van vaste lasten kunnen op deze posten geen betalingsachterstanden ontstaan. Dat maakt het overzicht over de uitgaven die men zelf moet doen overzichtelijker en eenvoudiger. In de nieuwe wet Inburgering, die waarschijnlijk halverwege 2021 ingaat, wordt overwogen dit (al dan niet verplicht)

ook toe te passen bij statushouders die nieuw in de gemeente worden gehuisvest. Met deze pilot kunnen hier alvast ervaring mee opdoen.

Deelnemers aan de pilot moeten hun inkomen, via de Participatiewet of de IOAW/Z, van de gemeente ontvangen. Voor de uitvoering van de pilot is extra capaciteit nodig bij de administratie en bij schuldhulpverlening als we de pilot in onze eigen organisatie kunnen vormgeven. Met een budget van € 15.000,- verwachten wij circa 20 mensen een jaar lang deze dienstverlening te kunnen bieden. Indien het niet lukt dit intern te organiseren (het gaat om een relatief kleine uren-uitbreiding) kopen we de begeleiding extern in.

BIJLAGEN

Bijlage 1 – Lage inkomens in Wijchen in vergelijking met Nederland (aantallen afgerond op 100-tallen)

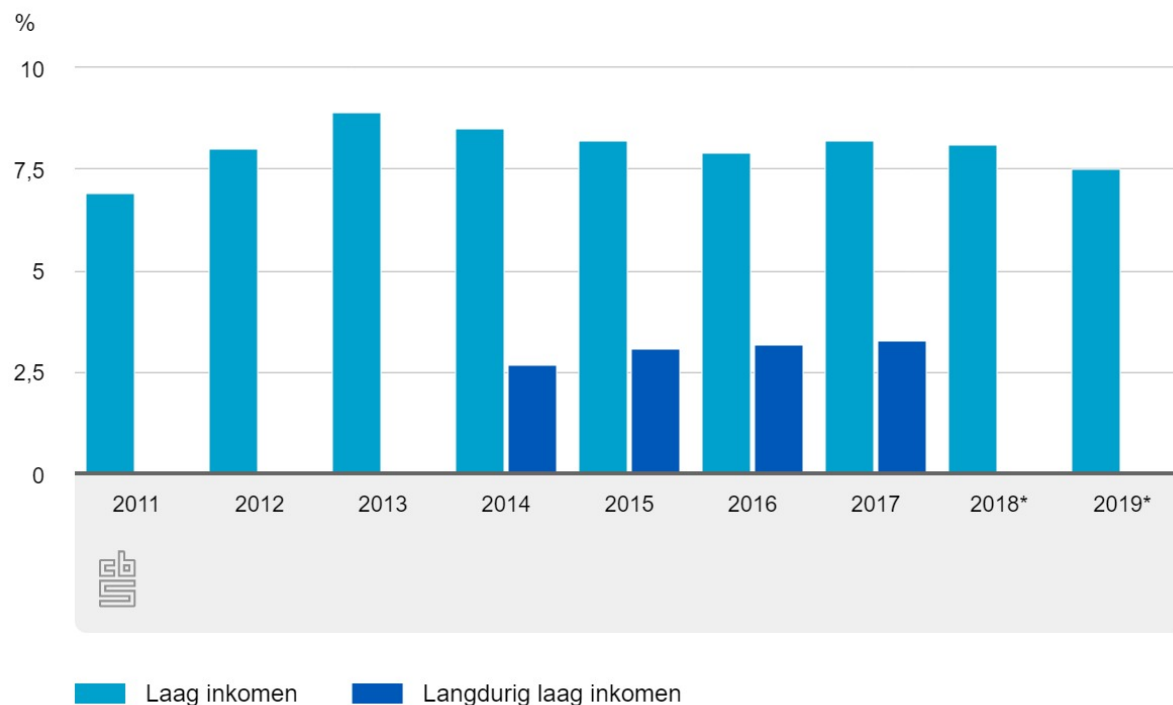
Bron: CBS Statline (voorlopige cijfers over 2018)

	Wijchen			
	Minimaal 1 jaar		> 4 jaar	
	Aantal	%	Aantal	%
<i>Inkomen tot 110% bijstandsnorm</i>				
Huishoudens	1.500	8,5	800	4,5
Personen	2.300	5,8	1.100	2,8
Kinderen	500	6,0	200	2,7
<i>Inkomen tot 120% bijstandsnorm</i>				
Huishoudens	2.000	11,5	1.200	7,1
Personen	3.100	7,8	1.700	4,4
Kinderen	600	7,2	300	3,7

	Nederland			
	Minimaal 1 jaar		> 4 jaar	
	Aantal	%	Aantal	%
<i>Inkomen tot 110% bijstandsnorm</i>				
Huishoudens	787.800	10,7	411.000	5,9
Personen	1.258.300	7,7	613.600	4,0
Kinderen	269.300	8,3	121.100	3,9
<i>Inkomen tot 120% bijstandsnorm</i>				
Huishoudens	1.002.300	13,6	572.200	8,3
Personen	1.606.900	9,8	867.700	5,6
Kinderen	331.100	10,2	166.200	5,4

Bijlage 2 – Ontwikkeling omvang huishoudens met een (langdurig) laag inkomen in Nederland

Huishoudens met een (langdurig) laag inkomen

Bron: CBS, CPB. 2011-2017: CBS, Inkomensstatistiek; 2018-2019: CPB (2018).

*raming

Bijlage 3 – Gebruik per regeling (2014 – 2019)

Overzicht uitgaven op beleidsinstrumenten minimabeleid

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Kwijtschelding	120.549	130.314	143.162	179.336	175.796	175.796
Indiv. inkomenstoeslag	93.839	92.589	109.153	169.611	166.459	184.426
Huishoud. apparaten	26.704	20.925	20.923	22.933	25.705	31.838
Chronisch zieken	80.239	53.669	60.500	76.950	57.975	61.875
Indirecte studiekosten	35.618	48.760	44.222	8.493	109	
BB - Bewindvoering	354.232	461.212	498.368	505.561	501.286	507.812
BB - Inrichtingskosten	147.923	222.813	224.411	160.679	145.512	92.965
BB - Overig	229.397	285.944	273.762	219.679	236.887	144.117
CZM	29.149	145.050	167.844	230.709	246.959	256.452
Geldterugregeling	64.800	60.900	73.450	56.800	45.400	52.996
Indiv. studietoelage		4.320	8.731	8.790	16.729	6.924
Kindregeling				120.382	177.097	162.035
Koopkrachttegemoetk.	83.600	270				
Compensatie CER		67.000	125			
Totaal beleid	1.266.050	1.593.767	1.624.652	1.759.924	1.795.913	1.677.235

Kwijtscheldingsbeleid

Tot maximaal 100% van de bijstandsnorm kan men een kwijtschelding krijgen voor (een deel van de) afvalstoffenheffing en rioolrechten.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Kosten kwijtschelding	120.549	130.314	143.162	179.336	175.796	?
Aantal			903	1103	1111	

Individuele inkomenstoeslag

Als men 5 jaar van maximaal 100% van de bijstandsnorm leeft kan men één maal per jaar een toeslag aanvragen; de hoogte van de toeslag hangt af van het huishoudtype (€ 406,- voor een alleenstaande, € 521 voor een alleenstaande ouder, € 579,- voor 'samenwonenden').

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Uitgegeven	93.839	92.589	109.153	169.611	166.459	184.426
Aantal verstrekkingen						
PW-cliënten	197	208		341	342	375
Niet-PW cliënten	14	10		28	38	39
Totaal	211	218	247	369	380	414

Huishoudelijke apparaten

Als men 3 jaar van maximaal 110% van de bijstandsnorm leeft kan men een wasmachine, koelkast, gasfornuis, TV of stofzuiger vergoed krijgen.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Uitgegeven	26.704	20.925	20.353	22.933	25.705	31.838
Aantal verstrekkingen						
PW-cliënten	50	37		57	52	60
Niet-PW cliënten	27	24		26	21	20
Totaal	77	61	61	83	73	80

Regeling chronisch zieken en gehandicapten

Chronisch zieken en gehandicapten die een inkomen hebben van maximaal 120% van de bijstandsnorm en geen gebruik maken van de CZM waarbij ook het eigen risico is afgedekt kunnen een bijdrage van € 275,- per jaar aanvragen.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Uitgegeven	80.239	53.699	60.500	77.475	57.975	61.875
<i>Aantal verstrekkingen</i>						
< 65 jaar	222	164		220	199	176
> 65 jaar	55	36		50	34	43
Totaal	277	200	237	270	199	219
<i>waarvan niet PW</i>	<i>116</i>	<i>108</i>		<i>143</i>	<i>102</i>	<i>105</i>

Regeling indirecte studiekosten

Deze regeling voor middelbare scholieren werd met de invoering van de Kindregeling halverwege 2017 beëindigd.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Uitgegeven	35.618	48.760	44.222	8.493	109	---
<i>Aantal verstrekkingen</i>						
PW-cliënten	55	51		11	1	---
Niet-PW cliënten	13	20		0	1	---
Totaal	68	78	82	15	2	---

Bijzondere bijstand voor kosten bewindvoering

Voor noodzakelijke en bijzondere kosten kan men tot een inkomen van maximaal 110% van de bijstandsnorm ondersteuning aanvragen. Kosten voor beschermingsbewind zijn binnen de bijzondere bijstand de grootste kostenpost.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Uitgegeven bewindv.	354.232	461.212	498.368	505.561	501.286	507.812
Uitgegeven totaal	1.266.050	1.593.767	1.624.652	1.759.924	1.795.913	1.677.235
Bewindv. % van tot.	28,0	28,9	30,7	28,7	27,9	30,3
<i>Aantal verstrekkingen</i>						
< 65 jaar	261	302		293	315	
> 65 jaar	17	20		34	35	
Totaal	278	322	333	327	350	342
<i>waarvan niet PW</i>	<i>152</i>	<i>174</i>		<i>188</i>	<i>194</i>	

Bijzondere bijstand inrichtingskosten

De op één na grootste kostenpost binnen de bijzondere bijstand zijn kosten voor de inrichting van een woning in geval men daarvoor niet heeft kunnen reserveren (o.a. bij scheidingen en statushouders).

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Uitgegeven inrichtingsk.	147.923	222.813	224.411	160.679	145.512	92.965
Uitgegeven totaal	1.266.050	1.593.767	1.624.652	1.759.924	1.795.913	1.677.235
Inrichtingsk. % van tot.	11,7	14,0	13,8	9,1	8,1	5,5
<i>Aantal verstrekkingen</i>						
< 65 jaar	61	94		96	84	
> 65 jaar	2	3		4	6	
Totaal	63	97	91	100	90	44
<i>waarvan niet PW</i>	<i>22</i>	<i>27</i>		<i>29</i>	<i>38</i>	

Collectieve Zorgverzekering Minima

Mensen met een inkomen tot 120% kunnen zorgverzekering afsluiten waarbij de gemeente, afhankelijk van de polis, € 15,- of € 37,50 per maand bijdraagt.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Uitgegeven	29.149	145.050	167.391	229.982	242.309	256.227
Aantal verstrekkingen						
< 65 jaar	289	365		478	442	461
> 65 jaar	83	137		128	157	169
Totaal	372	502	568	608	599	630
waarvan niet PW	110	221		244	275	292

Geldterugregeling

Een bijdrage van € 100,- per jaar in de kosten voor maatschappelijke participatie van volwassenen die 3 jaar of langer een inkomen hebben van maximaal 110% van de bijstandsnorm. Voor gepensioneerden geldt het criterium van "3 jaar of langer" niet.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Uitgegeven	64.800	60.900	73.595	56.800	45.400	52.996
Aantal verstrekkingen						
< 65 jaar	271	209		295	228	368
> 65 jaar	53	70		38	39	63
Totaal	324	279	330	333	367	431
waarvan niet PW	89	70		97	104	108

Individuele studietoelage

Een bijdrage van jaarlijks € 1.184,- voor mensen met een arbeidsbeperking die studeren.

	2015	2016	2017	2018	2019
Uitgegeven	4.320	8.731	8.790	16.729	6.924
Aantal			8	15	6

Kindregeling Wijchen

Een tegemoetkoming in de kosten voor ontwikkeling en participatie van minderjarige kinderen in huishoudens met een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm. De hoogte van de tegemoetkoming is afhankelijk van de leeftijd van de kinderen.

	2017		2018		2019	
	Bedrag	Kinderen	Bedrag	Kinderen	Bedrag	Kinderen
Jaarlijkse bijdrage						
* tot 6 jaar	3.225	36	5.825	63	7.450	78
* 6 tot 13 jaar	25.388	110	39.375	141	41.625	145
* 13 tot 18 jaar	46.725	123	61.988	139	65.975	151
Subtotaal jaarlijkse bijdrage	75.337	269	107.188	343	115.050	374
Zwemles	4.500	9	33.000	64	17.975	35
Computer	40.545	87	36.909	76	29.010	60
Totaal	120.382	277	177.097	385	162.035	396

Jaarlijkse bijdrage uitgegeven aan

	2017		2018		2019	
	Bedrag	% tot.	Bedrag	% tot.	Bedrag	% tot.
Lidmaatschap vereniging	16.563	23,3	25.208	33,1	22.264	28,7
Cursus	14.655	20,6	4.451	5,8	3.442	4,4
Kosten (sport)kleding e.d.	12.492	17,5	17.595	23,1	22.240	28,7
Peuterspeelzaal	1.324	1,9	250	0,3	451	0,6
Peuterzwemmen of -gym	279	0,4	645	0,8	453	0,6
Schoolreis, bijles e.d.	12.042	16,9	10.368	13,6	11.908	15,3
Abonnement museum e.d.	2.222	3,1	2.075	2,7	4.243	5,5
Fiets, schooltas	11.637	16,3	15.631	20,5	12.588	16,2
Totaal	71.214	100,0	76.222	100,0	77.589	100,0

